ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Պատմություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Մովսիսյան Ֆելիքս Վազգենի
/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 7

« 20 » դեկտեմբերի 2023 թ.

Պ/Բ-033 - ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՄՏՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ **011401.00.6 -մասնագիտական մանկավարժություն/ պատմություն**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **011401.18.6-Պատմություն**

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **բակալավր**

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **պատմություն**

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **հեռակա**

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ հեռակա **5-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ**

Դասախոս(ներ) ՝ **Արման Բերնեցյան**

/անուն, ազգանուն/

Էլ.հասցե/ներ **Arman.bernetsyan@yandex.ru**

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ....
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ....
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ....
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ....
8. Դասավանդման մեթոդներ..... ...
9. Ուսումնառության մեթոդները ....
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ....
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ..... ...
    12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ ...
    12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ..... ...
    12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ..... ...
    12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ....
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում..... ...
14. Գնահատում..... ...
    14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում..... ...
    14.2. Հարցաշար..... ...
    14.3. Գնահատման չափանիշներ..... ...
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ..... ...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Հայ հասարակական մտքի պատմություն» դասընթացը կարևորվում է պատմության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 011401.18.6 – պատմություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Հասրակական մտքի զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Հասարակական մտքի պատմության չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Հասարակական-քաղաքական հոսանքների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Հասրակական մտքի առանձնահատկությունները վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել հասրակական մտքի պատմության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել հայ հասարակական մտքի զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել պատմագիտական հետազոտություններ . և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել հայ հասարակական մտքի առանձնահատկությունները համաշխարհային հասարակական մտքի պատմության համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Հայ հասարակական մտքի պատմություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների հասրակական մտքի պատմությունից ստացած գիտելիքների, կարողությունների, հմտությունների առկայությունը

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

կոմպետենցիաները.

«Հայ հասարակական մտքի պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա հասրակական մտքի պատմության տեսական հիմունքները,
2. իմանա հասրակական մտքի պատմության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքերը
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի հասրակական մտքի պատմության հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա տարբերակել հասրակական-քաղաքական հոսանքերի չափանիշների առանձնահատկությունները
6. կարողանա հասարակական մտքի պատմության ուսումնասիրության շրջանակներումլ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Հայ հասարակական մտքի պատմություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել պատմագետի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և պատմագիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		3 կրեդիտ/90 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	36	8
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	18	4
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		
Ընդամենը		90
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	ստուգարք

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4]</u> .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների,

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

  Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրա-կացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

  - <u>Ռեֆերատ</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - <u>Գործարար խաղեր</u> – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործ-ընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսում-նասիրման և լուծման նպատակով:
  - <u>Էսսե</u> – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
  - <u>Կլոր սեղան</u> – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տետր** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր….

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	19-րդ դարի 50-70-ական թվականների հայ հասարակական մտքի ձևավորման նախապայմաններն ու պատմական իրադրությունը	1				
	Ազգային պահպանողական հոսանքը	1				
3.	Ազատական հոսանքը	2	2			
4.	Դեմոկրատական հոսանքը	2	1			
5	Հայ պարբերական մամուլը 1850-60-ական թթ.	2	1			

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Հայ ժողովրդի պատմություն , հտ. VII	
2.	Հայոց պատմություն, Հր. Սիմոնյանի խմբ.	2010

[8] Նման է օրացուցային պլանին

3.	Ս ա ր ինյ ան Ս., Հայ գաղափարաբանություն,	1998
4.	Սարգսյան Ա., Ուրվագիծ XIX դարի իմաստասիրության	2001
5.	Հովհաննիսյան Ա. Գ.. 19-րդ դարի 50–60-ական թվականների արևելահայ հասարակական- քաղաքական հոսանքները	1965
6.	Խառատյան Ա. Հայ հասարակական հոսանքները 19-րդ դարի 50-70-ական թվականներին.	2006
7.	Խառատյան Ա., Արևմտահայ հասարակական մտքի և մամուլի հրապարակախոսության պատմությունից	1980
8.	Մովսիսյան Ֆ., 19-րդ դարի եվրոպական ազգային-ազատագրական շարժումները և հայ հասարակական միտքը	2006
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ալոյան Լ., §Մշակիե հրապարակախոսները (19-րդ դարավերջ-20- րդ դարասկիզբ)	2014
2.	Խառատյան Ա., Հասարակական միտքը Զմյուռնիայի հայ պարբե- րական մամուլում (1840-1900),	1995
3.	Լևոնյան Գ., Հայոց պարբերական մամուլը: Լիակատար ցուցակ հայ լրագրության, սկզբից մինչև մեր օրերը (1799-1934)	1934
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	https://manukyanmarianna.wordpress.com/2020/02/09/%D5%B0%D5%A1%D5%B5-%D5%B0%D5%A1%D5%BD%D5%A1%D6%80%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%B6-%D6%84%D5%A1%D5%B2%D5%A1%D6%84%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%B6-%D5%B4%D5%AB%D5%BF%D6%84%D5%A8/	
2.	https://milenadanielyan.wordpress.com/2020/02/20/%D5%B0%D5%A1%D5%B5-%D5%B0%D5%A1%D5%BD%D5%A1%D6%80%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%B6-%D6%84%D5%A1%D5%B2%D5%A1%D6%84%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%B6-%D5%B4%D5%AB%D5%BF%D6%84%D5%A8/	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	*19-րդ դարի 50-70-ական թվականների հայ հասարակական մտքի ձևավորման նախապայմաններն ու պատմական իրադրությունը*	Իրադրությունը Արևելյան հայաստանում և Արևմտյան Հայաստանում:	2	Հայ ժողովրդի պատմություն , հտ. VII
2.	Ազգային պահպանողական հոսանքը	պահպանողականության բնորոշ հատկանիշները, գործիչները:	2	Հովհաննիսյան Ա. Գ.. 19-րդ դարի 50–60-ական թվականների արևելահայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները: Խառատյան Ա., Արևմտահայ հասարակական մտքի և մամուլի հրապարակախոսության պատմությունից
3.	Հայ ազատական հոսանքը	Ազատականության բնորոշ հատկանիշները, գործիչները:	2	Հովհաննիսյան Ա. Գ.. 19-րդ դարի 50–60-ական թվականների արևելահայ հասարակական-

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

				քաղաքական հոսանքները: Խառատյան Ա., Արևմտահայ հասարակական մտքի և մամուլի հրապարակախոսության պատմությունից
4.	Հայ դեմոկրատական հոսանքը	Դեմոկրատ գործիչներն ու նրանց գաղափարները	2	Հովհաննիսյան Ա. Գ.. 19-րդ դարի 50–60-ական թվականների արևելահայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները
5.	Հայ պարբերական մամուլը 1850-60-ական թթ.	Հայ մամուլն ու նրա գաղափարական ուղղվածությունը		Լևոնյան Գ., Հայոց պարբերական մամուլը: Լիակատար ցուցակ հայ լրագրության, սկզբից մինչև մեր օրերը (1799-1934)

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Հայ ազգային պահպանողականությունը	Ազգային պահպանողականության բնորոշ հատկանիշները, գործիչները:	2	բանավոր	Խառատյան Ա. Հայ հասարակական հոսանքները 19-րդ դարի 50-70-ական թվականներին.
2.	Հայ դեմոկրատական հոսանքը	Դեմոկրատ գործիչներն ու նրանց գաղափարները		Բանավոր	
3.	Հայ ազատականությունը	Հայ ազատականության բնորոշ հատկանիշները, գործիչները	2	Բանավոր	Խառատյան Ա. Հայ հասարակական հոսանքները 19-րդ դարի 50-70-ական թվականներին.

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Մխիթարյան միաբանության գաղափարական հիմնական գծերը	Մխիթարյանների հայացքները, անվանի գործիչները	ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	գրավոր	Տես ներկայացված գրականության ցանկը
2.	Մկրտիչ Խրիմյանի ազգային պահպանողականությունը	Մ. Խրիմյանի վարած ազգային գործունեությունը և գաղափարները	ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	գրավոր	Տես ներկայացված գրականության ցանկը
3.	Միքայել Նալբանդյանի դեմոկրատական հայացքները	Մ. Նալբանդյանի հիմնական հայացքները	ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	գրավոր	Տես ներկայացված գրականության ցանկը

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	համակարգիչ
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[15]

---

[14]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

[15] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14.3. Գնահատման չափանիշները[16].

- Տեսական գիտելիքները……:
- Գործնական աշխատանքները
- Սեմինար պարապմունքները
- Լաբորատոր աշխատանքները
- Ինքնուրույն աշխատանքը

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ ___011401.00.6-մասնագիտական մանկավարժություն_____
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ __011401.18.6-Պատմություն_____
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ _____բակալավր_____
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

<table>
<tr><td>Դասընթացիթվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">Պ/բ-033-Հայ հասարակական մտքի պատմություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացինհատկացվողկրեդիտը</td><td colspan="4">3կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">5-րդտարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերիբաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">12</td><td>Դասախոսություն</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Լաբորատորաշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնականաշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">90</td></tr>
<tr><td>Ստուգմանձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացինպատակը</td><td colspan="4">Հայ հասարակական մտքի պատմություն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայ հասարակական մտքի ներկայացուցիչների, ինչպես նաև հայ հասարակական ուղղությունների կամ հոսանքների գաղափարների ու գործունեության վերաբերյալ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացիվերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացըձևավորում է կրթականծրագրիհետևյալվերջնարդյունք(ներ)ը.

Գիտելիք

• Ուսանողը պիտի գիտելիք ունենա 19-րդ դարի երկրորդ կեսերին ձևավորված հայ հասարակական հոսանքների գործունեության, նրանց գաղափարական առանձնահատկությունների, հայ հասարակական-քաղաքական կյանքում դրանց ունեցած ազդեցությունների մասին:
• Ուսանողը միաժամանակ կառերեսվի ժամանակի այլ</td></tr>
</table>

	հասարակական հոսանքների, մասնավորապես արևմտյան և ռուսական ուղղություններին և պատմահամեմատական մեթոդի շնորհիվ կարող է արժեվորել հայ հասարակական մտքի ու հայ հասարակական հոսանքների պատմական նշանակությունը: *Հմտություն* • Վերլուծման և համադրման ունակություն կազմակերպման և պլանավորման ունակություն • Հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ • տեղեկատվությունըկառավարելուունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն *Կարողունակություն* • Գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն • Որակական բարձր ցուցանիշներ ապահովելու կարողություն • Հետազոտելու կարողություն • Ուսումնասիրելու կարողություն • Ինքնուրույն աշխատելու կարողություն
Դասընթացիբովանդակությունը	Թեմա 1 Ազգային պահպանողական հոսանքը Թեմա 2 Հայ ազատական հոսանքը Թեմա 3 Հայ դեմոկրատական հոսանքըում Թեմա 4 Դեմոկրատական հոսանքը արևմտահայ իրականությունում Թեմա 5 Հայ դեմոկրատական մամուլը
Գնահատմանմեթոդները և չափանիշները	**Առաջինընթացիկստուգում** Գնահատման մեթոդը

	- Թեսթային աշխատանքների գնահատում **. Երկրորդ ընթացիկ ստուգում** Գնահատման մեթոդը - Թեսթային աշխատանքների գնահատում **Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում** **Ինքնուրույնաշխատանքներիգնահատում** - Հանձնարարված թեմաներիմշակում, ներկայացում **Հաճախելիություն** Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը **Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում** **Արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուր միավորանոց սանդղակով:**
Գրականություն	**Պարտադիր-** Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. VII, Հայոց պատմություն, Հր. Սիմոնյանի խմբ. Սարինյան Ս., Հայ գաղափարաբանություն Սարգսյան Ա., Ուրվագիծ XIX դարի իմաստասիրության Հովհաննիսյան Ա. Գ.. 19-րդ դարի 50–60-ական թվականների արևելահայ հասարակական- քաղաքական հոսանքները Խառատյան Ա. Հայ հասարակական հոսանքները 19-րդ դարի 50-

	70-ական թվականներին. Խառատյան Ա., Արևմտահայ հասարակական մտքի և մամուլի հրապարակախոսության պատմությունից Մովսիսյան Ֆ., 19-րդ դարի եվրոպական ազգային-ազատագրական շարժումները և հայ հասարակական միտքը Սիմոնյան Հ., Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը **Լրացուցիչ-** Ալոյան Լ., «Մշակի» հրապարակախոսները (19-րդ դարավերջ - 20-րդ դարասկիզբ) Խառատյան Ա., Հասարակական միտքը Զմյուռնիայի հայ պարբերական մամուլում (1840-1900), Լևոնյան Գ., Հայոց պարբերական մամուլը: Լիակատար ցուցակ հայ լրագրության, սկզբից մինչև մեր օրերը (1799-1934) Ստ. Նազարյան. Երկերի ժողովածու Մ. Նալբանդյան, Ընտիր երկեր ԳևորգյանԼ., Գր. Արծրունին և նրա «Մշակ»-ը